

กระบวนการประสานงานการจัดกิจการนักศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี Coordination Process for Student Affairs Preparing for the Quality Assurance of Bangkok Thonburi University

- ดร. กฤษณ์ รักชาติเจริญ
- ภาควิชาสังคมศาสตร์
- คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- มหาวิทยาลัยมหิดล
-
- **Dr. Krish Rugchatjaroen**
- Department of Social Science
- Faculty of Social Sciences and Humanities
- Mahidol University
- E-mail: krishphd@live.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการประสานงานการจัดกิจการนักศึกษาในการรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะเด่นของกระบวนการ คือ การที่อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษามีการสนับสนุนให้มีการร่วมมือในทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัยในการร่วมประชุมพิจารณาจัดทำแผนงานโครงการการจัดกิจการนักศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ การรับฟังความเห็น การรวบรวมปัญหา การศึกษาความต้องการของบุคลากรและนักศึกษาซึ่งจะช่วยให้การประกันคุณภาพมีแบบแผน และการวางแผนพัฒนางาน การจัดกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรและนักศึกษาที่เข้าใหม่ ที่ยังไม่เข้าใจในกระบวนการอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพ กิจการนักศึกษา

Abstract

This research aimed to study the coordination process of participants involved in the student affairs activities of Bangkok Thonburi University. The results showed that the dominant feature of the process is that the faculty, staff and students are encouraged to join in the meeting for planning procedures. They have a process of complaints, problems and needs collection from staff and students, which leads to a scheme of quality assurance and efficient and effective planning and development of the university's student affairs. However, the inappropriate understanding of new staff and students will be a barrier for this coordination process.

Keywords: Quality Assurance, Student Affairs

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้มั่นใจในคุณภาพทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ผ่านระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**, 2543: มาตรา 4) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการ เป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคน

กิจการนักศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งในด้านวิชาการ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินการผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ในขั้นตอนก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษา จำเป็นต้องมีกระบวนการที่จะได้มาซึ่งกิจกรรมที่ได้รับการประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม และสามารถเสริมสร้างคุณค่า และคุณภาพให้แก่ตัวนักศึกษาเองได้

เมื่อเล็งเห็นความสำคัญของกิจการนักศึกษาที่จะส่งผลต่อการประกันคุณภาพในผู้เรียนแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ศึกษาถึงกระบวนการได้มาซึ่งการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ต้องผ่านขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ก่อนได้มาซึ่งแผนการพัฒนากิจการนักศึกษา โดยมีคำถามการวิจัยที่ว่า กระบวนการประสานการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ในการรองรับการประกันคุณภาพเป็นอย่างไร มีลักษณะเด่นอะไรบ้าง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในฝ่ายต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีปัญหาและอุปสรรคอะไรในกระบวนการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาของระดับมหาวิทยาลัยอย่างไร

การทบทวนวรรณกรรม

คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งทางการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยจัดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรม โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้ทำความรู้จัก ปรัชญาหรือ และร่วมกิจกรรมกันทั้งในทางวิชาการ และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบอื่น ๆ ภายใต้การดูแลของอาจารย์หรือบุคลากรมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานักศึกษา ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนักศึกษานั้นเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตเพื่อให้นักศึกษาสามารถเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ สิ่งที่ดีว่านักศึกษาจะได้รับมีหลายประการ (จิรวัดน์ วิริงกร, 2542: 4) ได้แก่ การเปิดโลกทัศน์ให้แก่ตัวนักศึกษา เพื่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การค้นพบและรู้จักตนเอง ทำให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการบริหารเวลา อีกทั้งสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ และศักยภาพของตนเอง (พีระ เกษแก้ว, 2542: 2)

แนวคิดระบบและกระบวนการประกันคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาน

ศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2543: มาตรา 4) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการ คือ 1) หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 11) คือ จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน และการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้สอน อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาซึ่งการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ 2) กระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 7) การควบคุมคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ
 3) กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิด
 ของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร
 (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การร่วมกัน
 วางแผน (Planning) การร่วมกันปฏิบัติตามแผน
 (Doing) การร่วมกันตรวจสอบ (Checking) และ
 การร่วมกันปรับปรุง (Action)

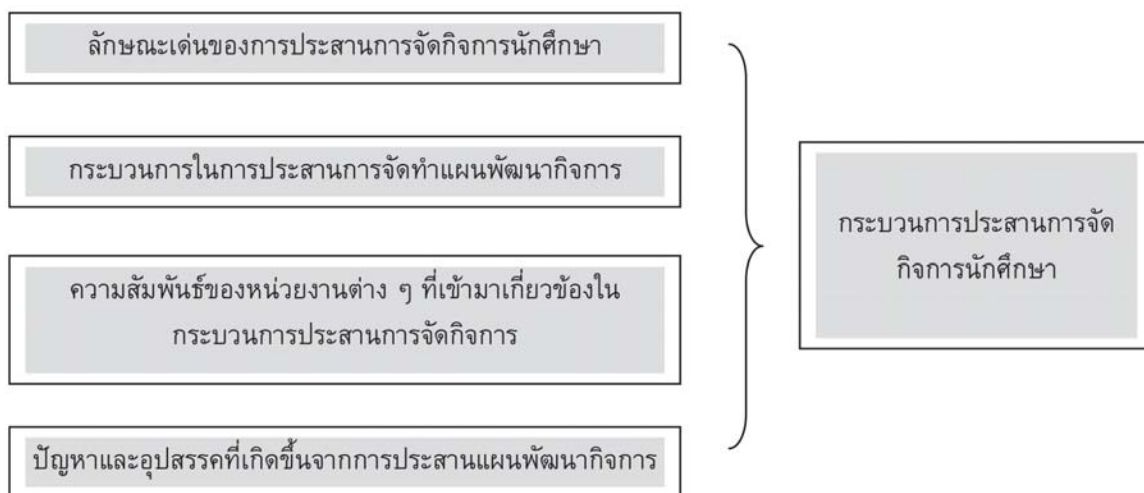
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการประสานการจัดกิจการ
 นักศึกษาในการรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา
 ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์
 และบุคลากรในกระบวนการประสานการจัดกิจการ
 นักศึกษา มีการกำหนดขอบเขต ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: จากการสังเคราะห์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา
 เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการพัฒนากระบวนการ
 ประสานการจัดกิจการนักศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพ
 และประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ด้านพื้นที่ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี (การกำหนดพื้นที่ใน
 งานวิจัยครั้งนี้ กำหนดพื้นที่ภายใต้ผู้ให้ทุนในการวิจัย
 และเป็นวัตถุประสงค์หลักของผู้ให้ทุนวิจัยในครั้งนี้)

ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มี 3 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี
 คณบดี และประธานสาขาวิชา
- 2) กลุ่มอาจารย์ประจำ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่สอน
 ระดับอุดมศึกษาภายในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- 3) บุคลากร (ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้าง
 ชั่วคราว) สายสนับสนุนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนิน
 งานประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์ และบุคลากรในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย แบ่งผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม โดยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี 1 คน รองอธิการบดี 5 คน คณบดี 13 คน ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน 15 คน

กลุ่มอาจารย์ประจำ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่สอนระดับอุดมศึกษา คณะละ 1 คน รวม 13 คน

บุคลากร (ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว) สายสนับสนุนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานคณะละ 1 คน รวม 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษา ในประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ลักษณะเด่นของการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคืออะไร
2. กระบวนการในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาธิการนักศึกษาเป็นอย่างไร
3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการประสานงานการจัดกิจกรรมเป็นอย่างไร

4. มีปัญหาและอุปสรรคอะไรที่เกิดขึ้นจากการประสานแผนพัฒนาธิการนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิหรือข้อมูลเอกสารจากหนังสือและเอกสารการดำเนินงาน รวมถึงศิษษงานวิจัยเอกสารและบทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิหรือการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลจากการสังเกตและแบบมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนของการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้อา วิเคราะห์แยกตามหัวข้อและประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญ และสรุปผลข้อมูลที่ได้ แล้วจึงนำมาเขียนในรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

ลักษณะเด่นของการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษา

จากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ในประเด็นของกระบวนการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยมีขั้นตอนของการประชุมเพื่อพิจารณาโครงการ และรับฟังความคิดเห็น โดยมีตัวแทนทั้งฝ่ายของอาจารย์ และฝ่ายนักศึกษา จากการสัมภาษณ์สามารถ

สรุป ลักษณะเด่นของกระบวนการในการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ คือ

ในส่วนของกรอบแนวทางการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษา คณะกรรมการกำหนดหลักการพิจารณากำหนดโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 1) งบประมาณ 2) การดำเนินการร่วมกัน 3) อำนาจหน้าที่ของสำนักบริการและกิจการนักศึกษาหรือคณะ 4) โครงการที่มีการดำเนินการเชื่อมโยงกัน ซึ่งกรอบการพิจารณาดังกล่าวเป็นจุดเด่นของการดำเนินการในกระบวนการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษา และเป็นผลดีต่อกระบวนการจัดการกิจการนักศึกษาเป็นอย่างมาก

นอกจากนั้นการดำเนินการประสานแผนในระดับสำนักของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการประสานการจัดการกิจการศึกษานั้นมีกระบวนการในการซักซ้อมทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ มีการประชุมคณะกรรมการประสานแผนระดับย่อย และมีการถ่ายทอดแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการถ่ายทอดแผนการดำเนินงานและรับรู้ข้อมูลของแผนในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย การจัดทำให้มีการประชุมร่วมกันก่อนดำเนินการในด้านของแผนงานที่เป็นโครงการ และกิจกรรมและการประสานงาน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักบริการและกิจการนักศึกษา แต่หากเป็นกิจกรรมใหญ่และต้องการความร่วมมือจากทุกคนจะดำเนินการภายใต้การควบคุมของมหาวิทยาลัย เช่น งานกีฬาสัมพันธ์

นอกจากการประสานงานกันในเรื่องของการดำเนินการจัดทำแผนและถ่ายทอดแผนแล้ว การประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

ยังมีลักษณะเด่นในเรื่องของการประสานทรัพยากรร่วมกัน กล่าวคือ มหาวิทยาลัยมีทรัพยากรในการดำเนินนโยบายมีบุคลากรเพียงพอต่อการดำเนินการในการประชุมคณะ กรรมการประสานแผน มีการประสานกันในส่วนต่าง ๆ ทำให้สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและประหยัดงบประมาณ

กระบวนการในการประสานการจัดทำแผนพัฒนากิจการนักศึกษา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนากิจการนักศึกษา มีการประสานการจัดทำแผนระหว่างกัน เริ่มจากการดำเนินการโดยเริ่มจากการรวบรวมแผน ตามมาด้วยขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษา และยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนระดับหน่วยย่อย โดยมีการพิจารณาแผนกิจกรรม/โครงการ ซึ่งประกอบด้วย 1) งบประมาณ 2) การดำเนินการร่วมกัน 3) อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักบริการและกิจการนักศึกษา 4) โครงการที่มีการดำเนินการเชื่อมโยงกัน 5) มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงานในแต่ละปี เป็นกรอบการพิจารณาให้คณะกรรมการทุกภาคส่วน

กระบวนการประสานการจัดทำแผนกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีด้วยกัน 2 วิธี วิธีแรกเป็นกระบวนการประสานการจัดการกิจการศึกษานั้นเริ่มจากกระบวนการให้ผู้ที่สนใจ นักศึกษา บุคลากรเสนอโครงการที่ต้องการหรือมีความสนใจ เพื่อขอรับการพิจารณาได้ที่มหาวิทยาลัย เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว คณะกรรมการประสานแผนจะดำเนินการในการรวบรวมปัญหาและความต้องการตามเกณฑ์ที่ทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ เพื่อเสนอขอ งบประมาณจากมหาวิทยาลัย

วิธีที่สอง กระบวนการที่ได้มาจากการประชุมเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการของนักศึกษา ซึ่งเป็นการรับทราบและรวบรวมปัญหาและความต้องการของนักศึกษา และบุคลากรโดยกระบวนการประชุมซึ่งผู้เข้าประชุมเป็นตัวแทนจากแต่ละคณะ สำนัก หน่วยงานในมหาวิทยาลัย ให้คณะกรรมการพัฒนาเพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาผลทั้งจาก นักศึกษาและบุคลากร จะถูกนำมารวมกันเพื่อคัดกรองและประกาศใช้เป็นแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จากนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะองค์กรหลัก จะดำเนินการจัดทำเป็นร่างแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อให้คณะกรรมการพัฒนามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยคัดกรอง และส่งให้คณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยประกาศใช้เป็นแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

จากการเก็บข้อมูลในประเด็นของกระบวนการในการประสานการจัดกิจกรรมนักศึกษา สำนักอธิการบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนขึ้น โดยมีการประชุมเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานความต้องการด้านการพัฒนาของมหาวิทยาลัย จากนักศึกษาและบุคลากร เมื่อได้ปัญหาความต้องการแล้วทางคณะกรรมการประสานแผนก็ได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของมหาวิทยาลัย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้างต้น พบว่ากระบวนการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษามีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นแกนหลักในการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำและประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษา

ของมหาวิทยาลัยซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากคณะ และตัวแทนนักศึกษามาประชุมชี้แจง เพื่อแจ้งให้ทราบและเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการดำเนินการของการจัดกิจกรรมนักศึกษา รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงองค์ประกอบของแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ประกอบไปด้วยแผนในมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันรวมถึง ทำให้ง่ายต่อการดำเนินการต่อการรวบรวมและการตัดสินใจการดำเนินโครงการและเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนากิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

2. เมื่อมีการรวบรวมข้อมูลแล้ว คณะกรรมการประสานแผนจัดทำรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการของนักศึกษา และบุคลากร มีการเชิญประชุมผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อนำข้อมูลปัญหาความต้องการการพัฒนาในแต่ละด้านอย่างบูรณาการเป็นกรอบของแผนการดำเนินงานให้ที่ประชุมพิจารณา และจัดส่งให้มหาวิทยาลัยใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาของตนเองต่อไป

ความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการประสานการจัดกิจกรรม

จากบทบาทเดิม ผู้บริหาร และอาจารย์ในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการประกันคุณภาพภายในด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษาเท่าที่ควร ส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษา รวมทั้งไม่มีการตรวจสอบและประเมินผลหรือหากมีการประเมินผลก็ไม่ได้นำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควร อาจารย์ผู้สอนยังมีทัศนคติที่ว่าผู้บริหารคือผู้เข้ามาช่วยจัดการและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการจัดกิจกรรมนักศึกษายกได้สำนักกิจกรรมนักศึกษา และให้บุคคล

และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมจึงมองว่าการจัดกิจกรรมนักศึกษา คือ เรื่องใกล้ตัว และไม่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการ ทั้งนี้จากกระแสดังกล่าวพบว่า มหาวิทยาลัยได้ปรับโฉมหน้าการทำงานให้ตระหนักถึงการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ และมีการส่งเสริม ผลักดันจากผู้บริหาร รวมถึงการให้ความร่วมมือในทุกภาคส่วนของสำนักฯ คณะ และคณาจารย์ เพื่อก่อให้เกิดการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษา และสามารถยกระดับมาตรฐานผลคะแนนในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

บทบาทที่พึงประสงค์ / และควรดำรงไว้

ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการเสนอความต้องการหรือปัญหาที่ไ้พบ โดยสามารถสรุปบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายได้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผนการนำผลจากการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้ทุกฝ่ายรับทราบ 2) อาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษา เข้ามามีบทบาทในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาและการประกันคุณภาพโดยเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน 3) นักศึกษามีบทบาทโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนหลังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะกิจกรรมนักศึกษาที่ต้องการหรือพบปัญหา เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกิจกรรม

ในปีระเดินนี้มากที่สุด รวมทั้งคอยติดตามผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทาง หรือเสนอโครงการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

ผลที่ทุกฝ่ายจะได้รับ คือ การทำงานที่เป็นระบบ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีกิจกรรมนักศึกษาที่ตรงตามความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการประสานแผนพัฒนามากิจการนักศึกษา

การประสานแผนพัฒนามากิจการนักศึกษา พบอุปสรรคอยู่บางประการในกระบวนการส่วนของขั้นตอนเริ่มต้นของนักศึกษา และบุคลากรเข้าใหม่ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากยังไม่เข้าใจระบบการทำงาน และยังไม่เห็นถึงความสำคัญของกิจการนักศึกษาภายใต้กรอบของวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย และผนวกกับบุคลากร และนักศึกษาเดิม ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และยังมี ความเข้าใจด้านกิจการนักศึกษาที่ไม่ชัดเจนมากนัก ทำให้ไม่เล็งเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในเรื่องการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องเริ่มทำความเข้าใจ และสร้างความตื่นตัวที่จะสร้างกิจการนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัย สำนักต่าง ๆ และคณะ ต้องดำเนินการพัฒนาการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษ ของสถานศึกษาตน ขยับเคลื่อนให้เกิดงานด้านกิจการนักศึกษาที่สร้างคุณประโยชน์สูงสุดในการเรียนระดับอุดมศึกษา เช่น จัดทำโครงการพัฒนา

ระบบกิจการนักศึกษาภายใต้หลักการประกันคุณภาพ การศึกษา จัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ด้านกิจการนักศึกษา การจัดให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประสานแผนพัฒนากิจการนักศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถดำเนินการเข้าสู่ฐานงานด้านกิจการนักศึกษาภายใต้กรอบของระบบการประกันคุณภาพได้อย่างมีคุณภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ การดำเนินงานกิจการนักศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยต่อไป
2. เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนจัดการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยในปีต่อ ๆ ไป
3. เพื่อให้สำนักแผนและประกันคุณภาพ และสำนักบริการและกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนางานประกันคุณภาพ และงานกิจการนักศึกษา

สรุปและอภิปรายผล

ในการพัฒนาการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพ การศึกษาจะต้องคำนึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยทุกฝ่ายจะต้องมีการทำงานเป็นทีม บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมตระหนักถึงคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนและกำหนดกิจกรรม/โครงการอย่างเดียวไม่

ได้ หากต้องสร้างการมีส่วนร่วม สร้างระบบมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มหาวิทยาลัยต้องตระหนักถึงพันธกิจหลัก คือ การเรียนการสอน การวิจัยการบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมในการดำเนินพันธกิจหลักสถาบันอุดมศึกษา การกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และสามารถปฏิบัติได้ งานในแต่ละฝ่ายต้องมีการพัฒนาแผนกลยุทธ์และแผนดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่ถูกต้องมีคุณภาพ เพื่อสร้างการประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เพื่อดำเนินงานในทิศทางกิจการนักศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม และมีส่วนร่วม รวมทั้งการยึดหลักเกณฑ์และตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพเป็นหลัก เพื่อให้มีการวางระบบและกลไกบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

การประสานงานการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ต้องพัฒนากระบวนการเพื่อให้เป็นระบบที่สมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในมหาวิทยาลัย และภายนอกมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการบริหาร การวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ เพื่อการปฏิบัติงานตามภารกิจทุกด้านของบุคลากรที่เอื้อต่อกิจการนักศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานตลอดจนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนามหาวิทยาลัย แต่สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย และนักศึกษาทุกคนต่อกระบวนการพัฒนา กิจการนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงสร้างความเข้าใจ และ

เสริมการมีส่วนร่วมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ร่วมกันเป็นผู้รับผิดชอบต่อสถานศึกษา ไม่มองว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพียงไม่กี่คน (อิสระ ทองสามศรี, 2555: 76)

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดทำระบบฐานข้อมูล การประกันคุณภาพ ดังนี้

1. การจัดอบรมนักศึกษาและบุคลากรใหม่ เพื่อทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษา การประกันคุณภาพ อัตลักษณ์ และนโยบายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

2. จัดหน่วยงานเพื่อเป็นเจ้าภาพหลักในการรวบรวมข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนา

3. การจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมนักศึกษาต้องมีการร่วมมือกันในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำดำเนินการตามแผน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมนักศึกษาว่าตรงตามแผนที่ได้จัดทำไว้หรือไม่ มีผลการดำเนินงานตามแผนในแต่ละกิจกรรม/โครงการอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

บรรณานุกรม

- Kaewdang, Rung. 2001. **Educational Quality Assurance: Everyone Can Do**. Bangkok: Wattana Phanich. (in Thai)
- รุ่ง แก้วแดง. 2544. **ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ ไม่ยาก**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- Kedgaew, Pira. 1999. **Manual of Student Clubs, Sukhothai Thammathirat Open University**. Nonthaburi: Office of Educational Services, Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- พีระ เกษแก้ว. 2542. **คู่มือชมรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. นนทบุรี: สำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- National Education Act of B.E. 2542**. 2000. Bangkok: Khurusapha. (in Thai)
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. 2543. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Promjui, Somkid, and Phibool, Supak. 2001. **Educational Quality Assurance**. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพักตร์ พิบูลย์. 2544. **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Thailand. Office of the Education Council. 2000. **Guidelines for Internal Quality Assurance: Preparation for External**

Quality Assessment. Bangkok: Office of Education Council. (in Thai).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Thailand. Office of the Education Council. 2001. **Educational Standards for External Quality Assessment of The Basic Education.** Bangkok: Office of Education Council. (in Thai).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Tongsamsri, Isara. 2012. "Quality Culture in Higher Education Institutions." **University of the Thai Chamber of Commerce Journal** 32, 1: 65-78. (in Thai).

อิสระ ทองสามสี. 2555. "วัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา." **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 32, 1: 65-78.

Weerungkorn, Jirawat. 1999. **Basic Skill of Implementation of Student Activities.** Bangkok: P.T. Printing Development. (in Thai).

จิรวัดน์ วีรังกร. 2542. **พื้นฐานทักษะการดำเนินกิจกรรมนิสิต.** กรุงเทพมหานคร: พี.ที. พัฒนาการพิมพ์.

Dr. Krish Rugchatjaroen received his Ph.D. Degree in Public Administration from Ramkhamhaeng University. He is now working as a lecturer in the Faculty of Social Science and Humanities, Mahidol University. His research focuses on areas related to information technology in the public sector, strategic management and public policy. His latest published article was "The Success of Tourist Attractions Management Policy" in *International Thai Tourism Journal*. No. 1 Vol. 8 January-June 2013.